

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงสร้างโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 5 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากกลุ่มประชากรจำนวนทั้งสิ้น 800 คน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง และวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพหุ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดอารมณ์ทางลบที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดอารมณ์ทางลบของมูริสและคณะ (Muris et al., 2000) ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 55 ข้อความ มีค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .91 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างให้เป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งนำแบบวัดไปส่ง และรับคืนด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second-order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขั้นตอนที่สอง วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพหุ (Multiple Sample Analysis) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง โดยทั้งสองขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมลิสเรล 8.80

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 5 มี 3 องค์ประกอบ 14 ตัวแปรสังเกตได้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่าเป็นบวก อยู่ระหว่าง .33 ถึง .63 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 14 ตัวแปรนั้น เป็นตัวแปรที่สำคัญของอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดเรียงองค์ประกอบตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ คือ องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล อารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้า และอารมณ์ทางลบด้านความกลัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 100, .89 และ .61 ตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบรวมอารมณ์ทางลบคิดเป็นร้อยละ 100, 80 และ 37 ตามลำดับ นั่นคือ องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวลมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการอธิบายอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ขณะที่องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านกลัวมีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ปรากฏว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 35.78 ที่องศาอิสระ (df) 38 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .57 ค่าดัชนีวัดระดับ ความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน เปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99, .98 และ 1.00 ตามลำดับ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ ในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .01 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน โดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .00 สรุปได้ว่า องค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และ บูรณาการการศึกษาที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี และประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน 14 ตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

1. อารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้า วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร เป็นข้อความ แสดงอารมณ์ทางลบจากความซึมเศร้า ได้แก่ เมื่อคิดถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา ฉันรู้สึกเศร้าใจหรือ อยากร้องไห้ทุกครั้ง บ่อยครั้งที่ฉันมักจะคิดถึงเหตุการณ์สิ่งไม่ดีที่เคยเกิดขึ้นกับฉัน เมื่อทำอะไรไม่ได้ ดังใจต้องการ ฉันหงุดหงิดใจอยู่เสมอ ฉันรู้สึกเหนื่อยตลอดวัน ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ทำกิจกรรมใด ๆ มีหลาย วันที่ฉันรู้สึกเบื่ออาหาร ฉันรู้สึกเหงาตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่มีเพื่อนนั่งอยู่ด้วย ในขณะที่อยู่โรงเรียนเพื่อน สนุกสนานกันแต่ฉันรู้สึกไม่สนุกเลย เมื่อคิดถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา ฉันรู้สึกท้อแท้ ๆ ครั้งทำตัวไม่ดี ฉันมักจะคิดว่าสิ่งเลวร้ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดของฉัน ฉันรู้สึกว่าไม่สามารถทำการบ้านได้ด้วย ตนเอง ฉันมักทำอะไร ๆ ผิดพลาดเสมอ บางครั้งฉันมีความคิดฆ่าตัวตาย ฉันขอคำปรึกษาจากคนอื่น ก่อนตัดสินใจ ทุกครั้งที่มองกระจกฉันรู้สึกภูมิใจว่าเป็นคนหน้าตาดี ฉันรู้สึกว่าไม่มีใครรักฉันจริงฉัน รู้สึกว่าไม่มีเพื่อนสนิทอยู่ในโรงเรียน ฉันรู้สึกว่ามีความไม่ปกติสุขในใจที่ไม่สามารถบอกใคร ๆ ได้ ฉันรู้สึกเบื่อเวลาทำกิจกรรมกับเพื่อนในโรงเรียน เวลาที่อยู่โรงเรียนฉันไม่มีเพื่อนเลย ผลการเรียนของฉันแย่มาก ฉันรู้สึกทำอะไรได้ไม่ดีเท่าคนอื่น

2. อารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร เป็นข้อความ แสดงอารมณ์ทางลบจากความวิตกกังวล ได้แก่ ฉันมักจะกังวลใจกับทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามา ฉันมักมีอาการท้องไส้ปั่นป่วน เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เมื่อพบเห็น เหตุการณ์ที่ตื่นเต้น ตกใจ หัวใจของฉันจะเต้นเร็ว ฉันกังวลว่าสิ่งเลวร้ายบางอย่างจะเกิดขึ้นกับฉัน ถ้ามีทางเลือก ฉันจะเลือกไม่เดินทางด้วยรถไฟ ถ้ามีทางเลือก ฉันจะเลือกอยู่ในสถานที่โปร่งโล่ง มากกว่าที่แออัด ฉันรู้สึกหวาดวิตก แม้ว่าฉันไม่ได้ทำอะไรผิดก็ตาม เมื่อมีเหตุการณ์ที่ตื่นเต้นตกใจ ฉันมักเวียนศีรษะหรือเป็นลม ก่อนที่จะออกจากบ้าน ฉันจะตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้งว่าปิดไฟ หรือใส่ กุญแจประตูเรียบร้อยแล้วหรือไม่ สมองของฉันมักมีภาพที่เลวร้ายเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ฉันรู้สึกท้องไส้ปั่นป่วน เมื่อฉันต้องนำเสนอหน้าชั้นเรียน ฉันชอบอยู่ตามลำพัง ฉันมีความกังวลว่าเหตุการณ์เลวร้ายหรือน่ากลัวจะเกิดขึ้นกับคนในครอบครัว ฉันรู้สึกกังวลใจทุกเช้าที่ต้องไปโรงเรียนทั้ง ๆ ที่ไม่มีอะไรที่น่า กังวลใจ ถ้ามีทางเลือก ฉันจะเลือกทำแบบฝึกหัดหรือใบงานมากกว่าการสอบ ถ้ามีทางเลือก ฉันจะ เลือกใช้ห้องน้ำที่บ้านมากกว่าห้องน้ำสาธารณะ เมื่อต้องพูดหรือแสดงต่อหน้าคนมาก ๆ ฉันรู้สึกใจเต้น แรง เมื่อได้รับมอบหมายงานให้รับผิดชอบในโรงเรียน ฉันกลัวว่าทำไม่ได้ไม่เท่าคนอื่น

3. อารมณ์ทางลบด้านความกลัว วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร เป็นข้อความแสดงอารมณ์ทางลบจากความกลัวได้แก่ เมื่อฉันพบสัตว์ที่คนทั่วไปไม่กลัว แต่ฉันก็กลัว เช่น หนอน กิ้งกือ ไล่เตียน แมงสาบ ถึงแม้สัตว์ที่อันตรายน้อย ฉันก็ไม่กล้าจะสัมผัส เช่น แมว ลูกสุนัข เมื่อเห็นสัตว์ที่ไม่มียอันตราย ฉันก็กลัว เช่น จิ้งจก ตุ๊กแก แมงมุม เมื่อเดินริมถนนเห็นสุนัขจรจัด ฉันจะเลือกเดินห่าง ๆ มากกว่าที่จะเดินเข้าไปใกล้ ถ้ามีทางเลือกเวลาที่ป่วย ฉันจะเลือกรักษาโดยการรับประทานยามากกว่าการฉีดยา ฉันไม่กล้าที่จะไปพบทันตแพทย์ ฉันรู้สึกกลัวเวลาที่ฉันเห็นการผ่าตัด ฉันกลัวที่จะเป็นโรคร้ายแรง เมื่อฉันเห็นเลือดฉันมักมีอาการเวียนศีรษะ ฉันไม่ยอมไปโรงพยาบาล ถ้ามีทางเลือก ฉันจะไม่เลือกอยู่ห้องที่มีความมืด เมื่อมีปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ฟ้าร้อง ฟ้าแลบ ฟ้าผ่า พายุ หรือลมพัดแรง ๆ ฉันจะตกใจกลัว ฉันรู้สึกไม่สบายเมื่อต้องอยู่ในห้องที่มีความคับแคบ หรืออุดอู้ ถ้ามีทางเลือก ฉันจะเลือกเดินทางทางบก หรือทางน้ำมากกว่าทางอากาศ ถ้ามีทางเลือก ฉันจะเล่นหรือออกกำลังกายบริเวณที่เป็นพื้นราบมากกว่าบริเวณที่มีความสูง เช่น ปีนเขา บันจี้จัมพ์ กระโดดหอ

ผลการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง ปรากฏว่า ค่าไค-สแควร์รวม (χ^2_{overall}) เท่ากับ 55.39 ที่องศาอิสระ (df) 70 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .90 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) พังค์ชั้นความแตกต่างของประชากร (F0) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99, .00 และ 1.00 ตามลำดับ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .01 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .00 แสดงว่าโมเดลกรอบแนวคิดองค์ประกอบอารมณ์ทางลบ ที่สร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิงดี หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความแปรเปลี่ยนเมื่อนำไปศึกษาวิเคราะห์ในกลุ่มเพศที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิจัย ปรากฏว่า องค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 3 องค์ประกอบ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 14 กลุ่มตัวแปรสังเกตได้ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้แก่ อารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล ประกอบด้วย 5 ตัวแปร อารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้าประกอบด้วย 6 ตัวแปร และอารมณ์ทางลบด้านความกลัว ประกอบด้วย 3 ตัวแปร แต่ละองค์ประกอบสอดคล้องกับแนวคิด ผลงานวิจัยของนักจิตวิทยา และนักการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านความวิตกกังวลเป็นองค์ประกอบของอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าน้ำหนักประกอบตั้งแต่ .33-.63 ทั้งนี้การที่นักเรียนที่มีอารมณ์ทางลบที่มีลักษณะของความวิตกกังวล ดังแนวคิดของ ฟัดด์ (Fudd, 1992 อ้างถึงใน เพ็ญศรี วงศ์แก้ว, 2547) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นความรู้สึกที่ไม่พึงปรารถนา กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต รู้สึกหวั่นไหว

ไม่แน่นอน ประสาทเครียด หวาดกลัว ส่วน สเปลเบิร์กเกอร์ (Spielberger, 1966) กล่าวว่า มาจากการคิดประเมินตัดสินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเกิดอันตรายมากน้อยขึ้นกับการรับรู้การคิด ประเมินต่อสถานการณ์มีปฏิกิริยาสนองตอบต่อเหตุการณ์ จตุพร เพ็งชัย (2534) อยู่ในภาวะที่อดอัด กังวลใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ ความวิตกกังวลเป็นปฏิกิริยาของคนปกติ มีมากเกินไปจะเป็นสาเหตุนำไปสู่ความเครียดระดับสูง เกิดความเปลี่ยนแปลงในร่างกาย ได้แก่ อาการหายใจติดขัด หอบ มีการบีบรัดตัวของกระเพาะอาหารการทำงานของลำไส้ผิดปกติ มีลมเกิดขึ้น ทำให้เหงื่อออกมา กระสับกระส่าย ม่านตาขยายมากขึ้น ถ้าความวิตกกังวลถูกเก็บกดไว้นาน ๆ อาจแสดงออกในรูปของความตื่นกลัว (Panic) อย่างรุนแรง เดวิดม วิสคอตต์ (2536) มีความรู้สึก รู้สึกหวาดหวั่นขยาด หงุดหงิด คิดมาก เป็นห่วงทำอะไรไม่ได้ ไม่มั่นคง ตึงเครียด ประหม่า กระวนกระวายใจ ความไม่ปลอดภัยของตัวเอง เป็นอารมณ์ที่ผสมผสานระหว่างความซึมเศร้าต่าง ๆ ที่มีต่อการกระทำ และมีผลต่อความรู้สึกหรืออารมณ์ส่งผลโดยตรงต่ออารมณ์ทางลบ (สับสนาย บุญวิบุตร, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัสวี ดินบุตร (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อความวิตกกังวล และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร พบว่า ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กลุณที แจ่มกรณ์ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบเพื่อลดความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษา มีความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาลดลง ธรรมศักดิ์ วรวงศ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์เพื่อลดความวิตกกังวลในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนทรายมูลวิทยา อำเภอยายมูล จังหวัดยโสธร พบว่า นักเรียนสามารถเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความสบายใจ เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความรู้สึกตลอดทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ในวิถีทางที่ดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหาที่กำลังประสบอยู่และโครงการในอนาคตของตนเองได้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความวิตกกังวลทั่วไป ด้านความวิตกกังวลทางด้านครอบครัวจากผู้ปกครอง ด้านความวิตกกังวลทางโรงเรียน ด้านความวิตกกังวลทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน โครพิต้า, ยิม, มอฟฟิต, อุเมโมโตะ และฟรานซิส (Chorpita, Yim, Moffitt, Umemoto, and Francis, 2000) ได้ศึกษา การประเมินอาการของความวิตกกังวล DSM-IV และความซึมเศร้าในเด็ก: ปรับปรุงแบบวัดความวิตกกังวล และความซึมเศร้าเด็ก พบว่า การประเมินความผิดปกติของอารมณ์ในเด็กอย่างมีนัยสำคัญ ในกลุ่มตัวอย่างเด็กและวัยรุ่นใน ผลแสดงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้าง DSM-IV ความผิดปกติความวิตกกังวล และความซึมเศร้า การวิเคราะห์ มีความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรง สนับสนุนการประเมินผลความวิตกกังวล และ โรคซึมเศร้าในเด็กจึงกล่าวได้ว่าความวิตกกังวลและความซึมเศร้าเป็นองค์ประกอบของอารมณ์ทางลบ เพราะความวิตกกังวลและความซึมเศร้ามีผลเสียต่อร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม

1.2 ด้านความซึมเศร้าเป็นองค์ประกอบของอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าน้ำหนักประกอบตั้งแต่ .34-.58 ทั้งนี้การที่นักเรียนเป็นบุคคลที่มีอารมณ์ทางลบจะมีลักษณะของความซึมเศร้า ดังแนวคิดของ เบค (Beck, 1973) กล่าวว่าความซึมเศร้าว่าเป็นภาวะอารมณ์แปรปรวนง่าย เช่น โศกเศร้า เสียใจ อ้างว้าง โดดเดี่ยว เฉื่อยชา มีอัตมโนทัศน์ในแง่ลบเกี่ยวกับตนเอง ต้องการที่จะหลีกหนีหรืออยากตาย มีอาการเบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ไวเนอร์ (Weiner, 1980 อ้างถึงใน จิราภรณ์ แสงเงิน, 2545) ศึกษาเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าสรุปแนวคิดคือ การเกิดความคิดในแง่ลบเกี่ยวกับตนเองโลกอนาคต เป็นภาวะของการใคร่ครวญถึงความผิดหวัง สิ้นหวัง ความรู้สึกไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ได้ ไม่สามารถมีพฤติกรรมที่จะนำไปสู่แรงเสริมทางบวก อุมพร ตรังคมบัติ และดุสิต ลิขนะพิชิตกุล (2535) การเปลี่ยนแปลงทางสภาพจิตที่มีอารมณ์เศร้า และมีความเบื่อหน่าย ไม่สนุกสนาน และมีอาการการเปลี่ยนแปลงทางสรีระหรือความรู้สึกนึกคิดโดยมีเพียงอาการซึมเศร้า และโรคซึมเศร้า ในงานวิจัยของคนไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิงอร แก้วแหวน (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี มีภาวะซึมเศร้าระดับรุนแรงที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น คือ การเห็นคุณค่าในตนเองและความผูกพันในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า

1.3 ด้านความกลัวเป็นองค์ประกอบของอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าน้ำหนักประกอบตั้งแต่ .36-.54 ทั้งนี้การที่นักเรียนที่มีอารมณ์ทางลบที่มีลักษณะของความกลัว ดังแนวคิดของ นัยพินิจ คชภักดี (2543) กล่าวว่า ความกลัวเกิดเมื่อความคิดว่าตนเองกำลังอยู่ในอันตรายหรืออาจไม่ปลอดภัยหรือสถานการณ์ที่เลวร้ายเกิดความรู้สึกหวาดกลัว เป็นการตอบสนองทางอารมณ์ตั้งแต่วัยเด็ก นักวิจัยต่างประเทศทำการวิจัยเกี่ยวกับความกลัว คือ ความกลัวปกติและความกลัวทางคลินิก หรือ โฟเบีย (Gullone, 2000, Gullone & King, 1993) เป็นปฏิกิริยาตอบสนองขั้นพื้นฐาน คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมภายนอกที่มองเห็นได้ ความรู้สึกหรือความคิดที่อยู่ภายในจิตใจ และระบบการตอบสนองทางสรีรวิทยา กราเซียโน และคณะ (Graziano et al., 1979) เป็นอารมณ์ขั้นต้น พลุซิก (Plutchik, 1994) ความกลัวทางคลินิก หรือโฟเบีย เป็นความกลัวที่เฉพาะเจาะจง กลัวมากผิดปกติคงอยู่ยาวนานและเปลี่ยนแปลงได้ยาก (Graziano et al., 1979) ความกลัวเกิดขึ้นเป็นเวลานาน จะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวัน (Gullone, 2000) โดยกราเซียโน และคณะ (Graziano et al., 1979) มีความเห็นว่า ความเข้มหรือความมากน้อยของความกลัวและระยะเวลาที่เกิดความกลัว กราเซียโน และคณะ (Graziano et al., 1979) ความกลัว คือ กลัวสัตว์ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กลัวเลือด กลัวบาดเจ็บ กลัวการถูกฉีดยาหรือสารเข้าไปในร่างกายที่เป็นการรักษาทางการแพทย์ กลัวสถานการณ์บางอย่าง พบโฟเบีย แบบเฉพาะ เจาะจงในเด็กหญิงบ่อยกว่าโรคโฟเบียทางสังคมพบพบในเด็กชายมากกว่า (อรรถพร เล่าห์เรณู, 2545; American Psychiatric Association (APA, 1994)) ความกลัวเกิดจากการเรียนรู้ (วิภาพร มาพบสุข, 2547; อุษณีย์ จิตตะปาโล และนุตประวีณ์ เลิศกาญจนวัตติ, 2546) ความกลัวในสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเด็ก อาจทำให้เด็กอาจเกิดความเครียดได้ (Papalia & Olds, 1992) สอดคล้องกับการศึกษาความกลัวปกติเชิงสำรวจในเด็กและวัยรุ่น พบว่า ความกลัวที่มากที่สุดเกี่ยวข้องกับความตายและสิ่งที่เป็น

อันตราย สิ่งเร้าที่เฉพาะเจาะจง เซลิกแมน (Seligman, 1971) งานวิจัยเกี่ยวกับความกลัวปกติให้ผลสอดคล้องกัน พบว่า ความกลัวเกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางเพศ (Gullone & King, 1993; King, Ollier et al., 1989) เด็กผู้หญิงมีความกลัวมากกว่าผู้ชาย กราเซียโนและคณะ (Grazino et al., 1979) ในงานวิจัยของคนไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา นันทพรภิมย์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร จัดเป็นกลุ่ม ความกลัวได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลัวความตาย และสิ่งที่อาจเป็นอันตรายถึงชีวิต การกลัวคน สัตว์ หรือสิ่งที่ไม่น่าไว้วางใจ การกลัวผี สิ่งที่ทำให้เกิดความหวาดกลัว หวาดเสียว หรือไม่สบายใจ การกลัวภาวะกดดันทางจิตใจ การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และความล้มเหลวพ่ายแพ้ และการกลัวการถูกตำหนิตไ้ยืน หรือลงโทษ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัว ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล (2550) ศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้าง และการสมรสใหม่ของครอบครัว พบว่า มีความกลัว การล้มเหลว ความกลัวการไม่ได้รับการเอาใจใส่ ความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบาคใจ ความกลัวการถูกกระทำจากบุคคลอื่น ความกลัว การกระทำอันตรายภายในครอบครัว ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ และความกลัวการทอดทิ้ง นักเรียนที่เพศต่างกัน อายุต่างกัน และครอบครัวต่างกัน ความกลัวที่มีต่อการหย่าร้าง และการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และมีพี่น้องจากครอบครัวเดิมต่างกัน มีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้าง และการสมรสใหม่ในครอบครัวไม่แตกต่างกัน และเอื้องกานท์ จิยังเรืองรุ่ง (2552) ศึกษาความกลัวของเด็กไทย พบว่า โมเดลการวัดความกลัวของเด็กไทย สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า การกลัวสิ่งที่ไม่รู้ การกลัวความตายและสิ่งที่อันตรายการกลัวสัตว์ การกลัวภาวะที่กดดันทางจิตใจ การกลัวแพทย์ การกลัวความล้มเหลว พ่ายแพ้ และถูกตำหนิตไ้ยืน ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และระดับชั้นการศึกษาของนักเรียนที่ส่งผลต่อความกลัว

2. ผลการวิจัยปรากฏว่า อารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 3 องค์ประกอบ สอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของมูริส และคณะ (Muris et al., 2000) ที่พบว่าองค์ประกอบของอารมณ์ทางลบนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ อารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้า องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล และองค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความกลัว แต่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอารมณ์ทางลบมีความแตกต่างกัน คือ จากงานวิจัยของมูริส และคณะ (Muris et al., 2000) พบว่าอารมณ์ทางลบนั้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ เรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้คือ องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านกลัว และองค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้า ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ค้น พบว่า อารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 5 นั้น อารมณ์ทางลบประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบเรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้ดังนี้คือ องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล องค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้า และองค์ประกอบอารมณ์ทางลบด้านความกลัว นั่นก็อาจเนื่องมาจากบริบททางสังคม สภาพแวดล้อม และสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว แตกต่างกัน

นอกจากนี้เครื่องมือที่ใช้วัดอารมณ์ทางลบยังมีส่วนที่แตกต่างกันในบางด้าน จึงทำให้ลำดับที่ขององค์ประกอบตัวแปรอารมณ์ทางลบต่างกันบ้าง แต่เมื่อมองในภาพรวมของผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี และกลุ่มตัวแปร ทั้ง 14 ตัวแปรเป็นตัวแปรที่สำคัญของอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ผลการวิจัยปรากฏว่า การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 5 ระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง ไม่มีความแปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งเพศชาย และเพศหญิงนั้น มีรูปแบบโมเดลอารมณ์ทางลบที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีจำนวนองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านในโมเดลเท่ากัน และรูปแบบโมเดลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของของมูริส และคณะ (Muris et al., 2000) ที่ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลองค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระหว่างกลุ่มเพศชาย กับเพศหญิง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ลิมบูร์กใต้ ประเทศเนเธอร์แลนด์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 968 คน พบว่า ไม่มีความแปรเปลี่ยนรูปแบบของโมเดลองค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อศึกษาข้ามกลุ่มระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้องค์ประกอบของอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 3 องค์ประกอบ จำนวน 14 ตัวแปร ประกอบด้วยด้านความวิตกกังวล ด้านความซึมเศร้า และด้านความกลัว ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ อารมณ์ทางลบด้านความวิตกกังวล อารมณ์ทางลบด้านความซึมเศร้า และอารมณ์ทางลบด้านความกลัว ดังนั้นครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข อารมณ์ทางลบของนักเรียน โดยเน้นการดูแลเอาใจใส่กับนักเรียนอย่างทั่วถึงและช่วยเหลือนักเรียนที่พบปัญหาทันที

2. จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบอารมณ์ทางลบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านความวิตกกังวลมีความสำคัญมากที่สุด โรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่นำแบบวัดไปใช้ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านนี้มากกว่าองค์ประกอบด้านอื่นในการพัฒนาอารมณ์ทางลบของนักเรียนแต่ละคน ดังนั้น ครูผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจเพื่อให้

ได้รับความรู้สึกที่ดี เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ และเตรียมพร้อมเมื่อตกอยู่ในสภาวะความตึงเครียด สิ่งทีก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์บางอย่างนักเรียนสามารถควบคุมการเกิด การเปลี่ยนแปลงทางกาย การกระวนกระวายใจ การตื่นตกใจ ความกังวลใจที่ต้องอยู่ในที่โล่ง หรือในที่ชุมชน อยู่คนเดียว กังวลใจที่ต้องพบปะกับผู้คนในสังคมปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการอารมณ์ทางลบกับนักเรียนระดับชั้น และสังกัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบว่ามีองค์ประกอบการอารมณ์ทางลบแตกต่างกันหรือไม่
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ทางลบของนักเรียนว่า อารมณ์ทางลบของนักเรียนที่แตกต่างกันนั้น มีปัจจัยอื่นใดบ้างที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนเกิดอารมณ์ทางลบ เพื่อหาแนวทางป้องกัน ช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีแนวโน้มเกิดอารมณ์ทางลบในโอกาสต่อไป
3. ควรสร้างแบบวัดที่มีข้อความวัดอารมณ์ทางลบของนักเรียนในแต่ละกลุ่มประชากรอย่างเป็นมาตรฐาน ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับอารมณ์ทางลบนักเรียน ว่านักเรียนมีแนวโน้มอารมณ์ทางลบหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีแนวโน้มอารมณ์ทางลบ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการรู้จักตนเอง ตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การทำกิจกรรม ปฏิบัติตนหรือกำกับอารมณ์ทางลบขณะมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้อย่างมีความสุข